

Příběh malého Patrika

Mladá neplnoletá matka, již soud nařídil ústavní výchovu, porodila chlapečka a několik dnů po porodu utekla z porodnice. Soud nařídil i ústavní výchovu chlapečka. V případě nezletilé matky byla ústavní výchova nařízena až do její plnoletosti. Dítě v zařízení navštěvovala zřídkka, ale občas telefonovala. Pracovnice OSPOD podaly návrh na zbavení rodičovské zodpovědnosti, čtyři měsíce po zletilosti jim soud vyhověl. VOP zjistil šetřením a vytykal pracovnícím, že neposkytly pro toto řízení zcela pravdivé údaje, fakty manipulovaly v neprospěch matky. Matka byla skutečně zbavena rodičovské zodpovědnosti.

Matka se seznámila se svým o hodně starším partnerem, německým občanem panem K, s nímž žije dodnes. Změnila zásadně způsob života a začala spolu s ním usilovat o to, aby se jí chlapeček vrátil a mohli ho společně vychovávat. Několik měsíců poté si podala návrh na obnovení rodičovské zodpovědnosti. Dva měsíce poté svěřily pracovnice chlapečka do péče budoucích pěstounů. A měsíc nato uznal pan K. své otcovství k Patrikovi a společně s matkou se domáhají zrušení ústavní výchovy a svěření dítěte do péče otce. Velmi krátce nato si pěstouni požádali o svěření Patrika do společné pěstounské péče.

Sociální pracovnice se postavily zcela na stranu budoucích pěstounů, podporovaly je v tom, že neumožňovali návštěvy rodičů a dokonce podaly podnět NSZ k tomu, aby podal návrh na popření otcovství. Z podnětu matky a otce Patrika zahájila šetření ZVOP. NSZ zamítla sociálních pracovníc, a by bylo otcovství pana K. popřeno. Soud prvního stupně postupně vrátil matce rodičovskou zodpovědnost, zrušil ústavní výchovu a zamítl návrh pěstounů na ustanovení do funkce společného poručníka a zamítl návrh OSPOD na zbavení otce rodičovské zodpovědnosti a návrh předpěstounů na svěření dítěte do jejich společné pěstounské péče. Rozhodnutí nebyla ale pravomocná a pěstouni se odvolali.

Pak se podařilo uskutečnit jednu návštěvu matky a pana K. u Patrika, za pomoci psycholožky KÚ a dohodnout s pěstouny, že každou středu může matka Patrikovi zavolat a jednou za tři týdny v sobotu přijet na návštěvu. Krajským soudem (duben 2003) byl rozsudek soudu I. stupně v některých částech potvrzen - ve věci vrácení rodičovské zodpovědnosti matce dítěte, zrušení ústavní výchovy dítěte, zastavení řízení o návrhu manželů Ch. na ustanovení do funkce společného opatrovníka a nákladů řízení.

V ostatních bodech, tj. ve věci zbavení rodičovské zodpovědnosti pana K. jako otce, pěstounské péče manželů Ch. a přiznání tlumočného byla věc vrácena zpět soudu I. stupně k dalšímu řízení. Krajský soud také potvrdil zamítavé rozhodnutí soudu I. stupně ohledně návrhu pana K. na

styk s dítětem. Návrh matky a pana K., aby jim byl chlapec předběžným opatřením svěřen do výchovy, byl zamítnut. Pěstouni na to reagovali tak, že porušili dohodu o návštěvách a řekli, že další návštěvu neumožní, dokonce se pokoušeli o dohodu jiného typu: když rodiče stáhnou návrhy a přestanou usilovat o svěřením chlapce do péče, umožní jim ho vidat.

Závěry:

- Sociální pracovníce se dopustily nekorektního jednání poškozujícího matku (a potažmo Patrika), tím, že u soudu uvedly nepravdivé údaje – snížily počet návštěv a telefonátů matky v DD v řízení o zbavení rodičovské zodpovědnosti.
- V okamžiku, kdy rozhodovaly o svěřením Patrika do předpěstounské péče, byl už podán návrh matky na navrácení rodičovské zodpovědnosti. Byl to krok, který zásadně měnil situaci. Bylo nyní zřejmé, že biologická matka bude o dítě usilovat. Proto bylo třeba znovu vyhodnotit situaci a znovu si položit otázku, co je v zájmu dítěte, zejména, když o měsíc později pan K. uznal otcovství, a bylo zřejmé, že jsou schopni zajistit dítěti stabilní prostředí.
- Zásadním pochybením ve zřejmém rozporu se zájmem dítěte je podnět NSZ na popření otcovství. Naštěstí mu NSZ nevyhovělo. V zájmu právní jistoty dítěte je mít otce, a nikoliv stav opačný.
- Sociální pracovníce ani na přímou výzvu ZVOP nepřispěly k tomu, aby se matka a pan K. mohli vidat s Patrikem, a odmítly vést pěstouny k tomu, aby to umožnili.